

Oświadczenie złożone przez senatora Ryszarda Knosalę na 30. posiedzeniu Senatu w dniu 2 kwietnia 2009 r.

Oświadczenie skierowane do ministra infrastruktury Cezarego Grabarczyka

Zwracam się do Pana Ministra z prośbą o dokonanie przeglądu przepisów dotyczących utrzymania czystości i porządku z punktu widzenia skutecznego egzekwowania przestrzegania przez obywateli przepisów ustawowych w tym zakresie.

Pragnę zwrócić uwagę zwłaszcza na konieczność doprecyzowania zagadnień związanych ze sprawowaniem przez gminy nadzoru nad realizacją przez właścicieli nieruchomości obowiązków wynikających z art. 5 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Ustawa ta nakazuje właścicielom nieruchomości przyłączenie się do istniejącej sieci kanalizacyjnej, czyniąc wyjątek jedynie dla przypadków, w których dana nieruchomość wyposażona jest w przydomową oczyszczalnię ścieków. Mieszkańcy terenów nieskanalizowanych muszą z kolei wyposażyć nieruchomość w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych, spełniający określone przepisami wymagania.

Ogólna kompetencja do zapewnienia przestrzegania tych przepisów obciąża samorząd lokalny na poziomie gminy. Jednakże samorządy lokalne coraz częściej sygnalizują niemożność skutecznego egzekwowania przestrzegania przez mieszkańców uregulowań przywołanej ustawy. Najczęściej podnoszone przez samorządy argumenty to: brak odpowiednich przepisów prawnych, niewystarczająca liczba pracowników.

Z tego względu konieczna wydaje się nowelizacja ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W opinii samorządów lokalnych szczególnie istotne jest wprowadzenie przepisów pozwalających na skuteczną egzekucję obowiązków nałożonych w ustawie na właścicieli nieruchomości, takich między innymi jak:

- a) posiadanie aktualnych umów na odbiór odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych,
- b) przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej,
- c) wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy lub przydomową oczyszczalnię ścieków, spełniające odpowiednie wymagania,
- d) pozbywanie się nieczystości stałych i ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi.

Skuteczne egzekwowanie wyliczonych przeze mnie obowiązków można zapewnić poprzez zmianę trybu stosowania sankcji karnych, tak aby w przypadku stwierdzenia przez służby ochrony środowiska naruszeń możliwe było wystawienie mandatu karnego już w trakcie prowadzonej kontroli.

Ponadto należałoby rozważyć możliwość wzmocnienia organów ochrony środowiska, na których obecnie ciąży obowiązek kontroli przestrzegania ustawy o utrzymaniu czystości i porządku, to jest wójtów, burmistrzów, prezydentów miast. Zasadne wydaje się na przykład wyasygnowanie na ten cel dodatkowych środków pieniężnych z przeznaczeniem na wsparcie organizacyjne samorządów w realizacji tych zadań. Za takim rozwiązaniem przemawia również fakt, że mogłoby to ułatwić gminom realizację wszystkich kompetencji z zakresu utrzymania czystości i porządku, nie tylko tych dotyczących gospodarki ściekowej.

W mojej ocenie wdrożenie proponowanych rozwiązań przyczyni się do utrzymania należytego porządku i czystości w gminach. Opisane przeze mnie problemy są szczególnie dotkliwe dla gmin posiadających tereny o charakterze rekreacyjnym. Wskażę dla przykładu gminę Turawa, na terenie której znajdują się tak zwane jeziora turawskie. Aktualnie w trakcie każdego sezonu turystycznego gmina boryka się z dzierżawcami, użytkownikami domków letniskowych oraz właścicielami posesji zlokalizowanych na obrzeżach jezior, którzy nie przestrzegają przepisów wspomnianej ustawy oraz lekceważą czynności kontrolne prowadzone przez służby gminne. Taki stan rzeczy powoduje z kolei utrzymujące się już od kilku lat znaczne zanieczyszczenie wody w tych jeziorach.

Dlatego też proszę Pana Ministra o podjęcie starań w celu wprowadzenia takich rozwiązań prawnych, które pozwolą na skuteczne wykonywanie norm z zakresu utrzymania czystości i porządku.

Z wyrazami szacunku
Ryszard Knosala